

SVET: 1. Splošne zadeve in zunanji odnosi

Sveta za splošne zadeve in zunanje odnose se udeležujejo **zunanji ministri** držav članic Evropske unije. Ponavadi se sestanejo enkrat na mesec v Bruslju, aprila, junija in oktobra pa v Luksemburgu. Tako kot pri vseh sestavah Sveta traja tudi tu **mandat predsedujočega pol leta**. Zunanji minister Slovenije je to vlogo prevzel 1. januarja 2008.

Poleg uradnih zasedanj Sveta se zunanji ministri enkrat v času vsakega predsedovanja sestanejo na neformalnem srečanju, poimenovanem po gradu Gymnich pri Kölnu, ki je bil včasih protokolarni objekt nemške zvezne vlade. Med slovenskim predsedovanjem bo srečanje Gymnich potekalo konec marca 2008.

Od junija 2002 je v navadi, da udeleženci Sveta temi splošne zadeve in zunanji odnosi obravnavajo ločeno na zaporednih sejah.

- Splošne zadeve

- Svet za splošne zadeve obravnava gradivo z različnih področij politik Evropske unije oziroma *t. i. horizontalne zadeve*, med katere spadajo tudi širitev EU, večletne proračunske perspektive ter institucionalne in upravne zadeve.

Odgovoren je za celovito usklajevanje dela, ki ga opravlja Svet v drugih sestavah.

Poleg tega **pripravlja Evropski svet** – vrhunsko srečanje predsednikov držav in vlad.

- Zunanji odnosi

- **Svet za zunanje zadeve** je odgovoren za celotno področje zunanjega delovanja Evropske unije- za skupno zunanjo in varnostno politiko ,
- - **evropsko varnostno in obrambno politiko** ,
- - **razvojno sodelovanje in**
- - **trgovinske odnose z državami zunaj EU.**

■ Zunanji ministri usklajujejo gradivo o zunanjih zadevah z visokim predstavnikom Javierjem Solano. Komisarji so odgovorni za posamezna področja.

■ Glede na dnevni red se zasedanja zunanjih ministrov lahko udeležijo tudi obrambni ministri ali ministri, pristojni za trgovino.

2. Evropska varnostna in obrambna politika

- je del skupne zunanje in varnostne politike Evropske unije in je namenjena krepitvi zunanjih ukrepov EU z zmogljivostmi kriznega upravljanja, ki vključuje vojaške in nevojaške vidike, pri čemer v celoti spoštuje načela **Ustanovne listine Organizacije združenih narodov**.
- Posebnost Evropske unije pri odzivanju na krizne razmere je njena *spodobnost aktiviranja veliko civilnih in vojaških sredstev in načinov, ki ji zagotavljajo zmogljivost splošnega kriznega upravljanja in preprečevanja sporov v podporo ciljem*.
- Za globalni pristop h kriznemu upravljanju je Evropska unija razvila veliko potrebnih načinov, ki ji omogočajo, da v celoti prevzame odgovornosti za krizno upravljanje in odigra svojo vlogo na mednarodnem prizorišču.

- Evropski svet je v Nici leta 2000 odobril ustanovitev novih stalnih političnih in vojaških organov:

- **Političnega in varnostnega odbora**
- **Vojaškega odbora Evropske unije in**
- **Vojaškega "štaba" Evropske unije**

- NATO???

- Evropska unija je pri odzivanju na mednarodno krizo in v podporo ciljem sposobna neodvisno sprejemati odločitve, kadar se **Nato** kot celota ne udeležuje, začeti in voditi vojaško operacijo z uporabo Natovih sredstev in zmogljivosti (berlinski dogovor) ali vojaške operacije pod njegovim vodstvom, vendar *brez zatekanja k Natovim sredstvom in zmogljivostim*.

- Civilno krizno upravljanje

- Evropska unija se je tudi odločila, da bo razvila zmogljivosti na podlagi štirih prednostnih nalog, opredeljenih na Evropskem svetu v Feiri junija 2000:
- - **policija, krepitev pravne države, krepitev civilne uprave in civilna zaščita.**
- Poleg tega je Evropska unija z evropsko varnostno strategijo, ki jo je Evropski svet sprejel decembra 2003, potrdila vlogo, ki jo želi odigrati v svetu pri podpori mednarodnega reda, ki temelji na učinkovitem multilateralizmu v ZN.

- Varnostna in obr.politika (EVOP)

- Ko je leta 2003 EVOP začela delovati, je Evropska unija izvedla 18 operacij. TRENUTNO vodi te civilne, policijske in vojaške operacije EVOP v štirih različnih svetovnih regijah:
- **1. ZAHODNI BALKAN**
- Vojaške operacije EU v Bosni in Hercegovini (EUFOR Althea)

■ 2. BLIŽNJI VZHOD

- -Policijska misija EU na palestinskih ozemljih (EUPOL COPPS)
- - Misija EU za pomoč na meji pri mejnem prehodu Rafah (EU BAM Rafah)
- Po sklenitvi sporazuma med Izraelom in palestinskimi oblastmi o odprtju mednarodnega mejnega prehoda iz Gaze v Egipt pri Rafahu se je EU novembra 2005 odločila, da pošlje misijo EU za pomoč na meji pri Rafahu, da nadzoruje ta mejni prehod. Misija ima mandat do 24. maja 2008.
- - Povezana misija EU za krepitev pravne države v Iraku (EUJUST LEX)

- **3. AZIJA**

- Policijska misija EU v Afganistanu (EUPOL AFGANISTAN)

- **4. AFRIKA**

- - Policijska misija EU EVOP SSR (EUPOL RD Congo)
- - Podpora EU AMIS-u II (Darfur)

3. Sodelovanje na področju pravosodja in notranjih zadev

- Ministri za pravosodje in notranje zadeve iz držav članic EU se redno, približno na dva meseca, sestajajo **na zasedanjih Sveta za pravosodje in notranje zadeve**, na katerih usklajujejo sodelovanje na področjih pravosodja, policije, azila in migracij.
- Svet za pravosodje in notranje zadeve največkrat obravnava in sprejema odločitve **na predlog Evropske komisije**. Izjemno pomemben je **haški program**, ki ga je Evropski svet sprejel leta 2004 in v katerem so začrtani **cilji EU v pravosodju in notranjih zadevah do leta 2010**.

- Večina odločitev Sveta se sprejema soglasno, za nekatera področja (vizume, azil, pravosodno sodelovanje v civilnih zadevah) pa zadošča kvalificirana večina. Evropski parlament sodeluje pri odločanju skozi postopek soodločanja ali posvetovanja.

Izključna zakonodajna pristojnost EU:

- - **tri kategorije:**
- Zakonodajna EU prevlada med zakoni držav članic in tako vse države sledijo skupnim pravilom:
 - Carinska politika
 - Ekonomska in monetarna politika
 - Konkurenca
 - Zunanja trgovinska politika

Področja, ki jih EU ureja skupaj z državami članicami

- in si torej z njimi deli zakonodajno pristojnost. Če pa EU na teh področjih izda zakon, so ga države članice dolžne upoštevati:
- Notranji trg
- Zaposlovanje in socialne zadeve
- Regionalna in kohezijska politika
- Kmetijska politika
- Ribištvo
- Okolje
- Varstvo potrošnikov
- Javno zdravstvo
- Promet
- Energija
- Področje svobode, varnosti in pravic

Področja, ki so v zakonodajni pristojnosti držav članic in jih EU le dopolnjuje in podpira

- ne more pa držav članic nadomestiti:
- Izobraževanje, usposabljanje, mladina
- Varovanje zdravja
- Podjetja
- Raziskave
- Davčna politika
- Kultura
- Informacijska družba
- Avdiovizualna politika

Področja, ki jih članice urejajo na medvladni ravni

- , odločitve o njih pa sprejema Evropski svet **enoglasno**:
- Pravosodje in notranje zadeve
- Zunanja in varnostna politika
- Zunanji odnosi in razvojna politika za države v razvoju
- Širitev
- Proračun

Zakonodajni postopki- razširjeno

- **Evropska unija** v nasprotju z nacionalnimi sistemi, kjer se nacionalna volja izraža v parlamentu, **pomembno zakonodajno vlogo podeljuje predstavnikom držav članic v Svetu EU.**
- Vendar so se pristojnosti Evropskega parlamenta z institucionalnim razvojem razširile: **Svet si sedaj s Parlamentom deli zakonodajne pristojnosti za sprejetje zavezujočih splošnih pravnih aktov (uredb in direktiv).** Postopki odločanja, tj. načini po katerih EU ustvarja in sprejema zakonodajo, so **posvetovalni postopek ter postopki sodelovanja, soodločanja in privolitve.**

Brez parlamenta!

- Uporaba posameznega postopka je odvisna od področja, ki ga EU želi s predlaganim aktom urediti.
-
- **Svet in Komisija lahko na določenih področjih sprejemata zakonodajne akte tudi brez neposredne udeležbe Evropskega parlamenta.**

Trialogi

- Vse zakonodajne postopke spremljajo **neformalne izmenjave stališč, tehnični sestanki in formalni sestanki** na višji ravni med Svetom, Parlamentom in Komisijo oziroma t. i. *trialogi*.
- Njihov namen je odpravljati razlike med pogledi posameznih institucij in doseči čimprejšnji dogovor.

Svet EU

- Večinoma Svet EU sprejema odločitve s **kvalificirano večino**.
- - *Izjema* so predlogi **področnih aktov**, pri katerih Svet sprejema odločitve **s soglasjem** (uresničevanje pravic prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic, ukrepov na področju socialne varnosti delavcev migrantov, direktiv za vzajemno priznavanje diplom, spričeval in drugih dokazil o formalnih kvalifikacijah, spodbujevalnih ukrepov na kulturnem področju).

Soodločanje

- - uvedla **Maastrichtska pogodba** (1993) in katerega obseg je bil bistveno razširjen s pogodbama iz **Amsterdama** (1999) in **Nice** (2001), **postavlja Evropski parlament in Svet v enakopraven položaj glede na njuno zakonodajno vlogo**.
- Pri morebitnem nesoglasju mora **spravni odbor**, ki ga sestavljajo predstavniki Sveta in Parlamenta, pripraviti dokument, ki ga bosta sprejeli obe instituciji.
- **Soodločanje je postalo daleč najpomembnejši postopek v zakonodajni praksi in se uporablja pri zakonodaji na večini področij v pristojnosti Skupnosti.**

1.

- Komisija predloži predlog akta istočasno EP in Svetu.
- Slednja tudi pridobita mnenje s strani Ekonomsko-socialnega odbora in Odbora regij.

2.

- EP obravnava predlog na plenarnem zasedanju glede na poročilo, ki ga sestavi ustrezeni parlamentarni odbor. Na podlagi tega poročila EP na plenarnem zasedanju sprejme mnenje (strinjanje, dopolnila) o predlogu akta in ga predloži Svetu.

3.

- Delovna telesa Sveta pripravljajo stališča do akta sočasno z obravnavo predloga akta v EP.
- Končno stališče, imenovano skupno stališče Sveta, pa Svet sprejme na podlagi mnenja EP.
- **Svet lahko s kvalificirano večino sprejme ali zavrne mnenje EP.**

4.

- - V primeru, da je Parlament podal pozitivno mnenje k osnovnemu predlogu Komisije in ga ni spreminjal, oziroma če Svet soglaša z dopolnili Parlamenta, lahko akt sprejme in zakonodajni postopek je končan.
- - Če Svet ne sprejme predloga in dogovor med Svetom in EP ni dosežen, **Svet s kvalificirano večino potrdi svoje skupno stališče in ga predloži v obravnavo EP.** Poleg tega tudi izčrpno obvesti EP o razlogih za sprejetje skupnega stališča.
- **Postopek se tako nadaljuje v drugi obravnavi EP.**

5.

Druga obravnava v EP (omejena na tri mesece z možnostjo podaljšanja za en mesec)

- - Pristojni parlamentarni odbor preuči skupno stališče Sveta in predloži svoja priporočila.
- - Na tej podlagi EP na plenarnem zasedanju obravnava priporočila in o njih glasuje.
- - Lahko potrdi ali zavrne skupno stališče Sveta, sprejme ustrezna dopolnila ali pa ne sprejme odločitve.

6.

- - V kolikor z navadno večino potrdi skupno stališče Sveta *oziroma*
- **ne sprejme odločitve v določenem roku, se šteje, da je akt sprejet in postopek končan.**
- - Če z absolutno večino zavrne skupno stališče Sveta, se šteje, da **predlagani akt ni bil sprejet in postopek je končan.**
- - V kolikor z absolutno večino sprejme **predlog dopolnil** k skupnemu stališču, se **postopek nadaljuje z drugo obravnavo v Svetu EU.**

7. Druga obravnava v Svetu (omejena na tri mesece z možnostjo podaljšanja za en mesec)

- Svet lahko sprejme ali zavrne dopolnila EP:
- - Če jih sprejme, je akt sprejet in postopek končan.
- Pri tem je potrebno poudariti, da k predlogu parlamenta poda mnenje tudi Evropska komisija in če je mnenje Komisije negativno, lahko Svet sprejme predlagani akt le soglasno. V primeru pozitivnega mnenja Komisije zadostuje kvalificirana večina.

8. Spravni odbor

- - Če jih ne sprejme, predsednik Sveta skupaj s predsednikom EP v šestih tednih skliče sestanek Spravnega odbora.
- Spravni odbor ima nalogo, da doseže soglasje o skupnem besedilu med predstavniki Sveta na eni strani in med predstavniki EP na drugi. Odbor sestavlja po 25 članov iz Sveta in iz EP.
- - Če Spravni odbor v roku osmih tednov skupnega besedila ne sprejme, se šteje, da predlagani akt ni bil sprejet in celoten zakonodajni postopek je končan.
- - Če odbor doseže dogovor o skupnem besedilu, se postopek nadaljuje v tretji obravnavi EP in Sveta.

9. Tretja obravnava v EP in Svetu (šest tednov z možnostjo podaljšanja za dva tedna)

- Svet in EP imata možnost sprejeti ali zavrniti skupno besedilo Spravnega odbora.
- - V primeru, da ena od institucij ne potrdi akta v skladu s skupnim dokumentom, akt ni sprejet in postopek je končan.
- - Če obe instituciji odobrita akt v skladu s skupnim dokumentom, je akt sprejet in postopek je končan.

Sodelovanje

- je uvedel Enotni evropski akt, in sicer z namenom, da bi Evropski parlament dobil večjo vlogo, kot mu jo omogoča posvetovalni postopek.
- **Parlament lahko spremeni skupno stališče Sveta, vendar, drugače kot v postopku soodločanja, končno odločitev sprejme Svet sam.**
- Danes se po tem postopku sprejemajo le še nekatere odločitve, ki sodijo v okvir ekonomske in monetarne unije (npr. večstranski nadzor gospodarske politike, dostop do finančnih institucij EU, vprašanja prekoračitve posojil pri Evropski centralni banki ali centralnih bankah držav članic, uskladitev tehničnih specifikacij apoenov in kovancev). **Vsa druga področja, ki so bila nekoč podvržena temu postopku, sodijo od Amsterdamske pogodbe dalje v postopek soodločanja.**

1.

- **Prva obravnava v Evropskem parlamentu in Svetu (ni časovnih omejitev)**
- - Komisija predloži predlog Svetu in EP.
- - Svet na predlog Komisije in po pridobitvi mnenja EP **s kvalificirano večino** sprejme skupno stališče in ga predloži EP.
- Pri tem Svet in Komisija izčrpno obvestita EP o vseh razlogih Sveta za sprejetje tega skupnega stališča in tudi o stališču Komisije.
-

2. Druga obravnava v EP (omejena na tri mesece z možnostjo podaljšanja za en mesec)

-
- EP lahko odobri, zavrne, predlaga spremembe ali ne sprejme nikakršne odločitve v zvezi s skupnim stališčem ter obvesti Svet in Komisijo o izidu postopka:
- - V primeru da EP odobri skupno stališče z **navadno večino ali ne sprejme nikakršne odločitve, Svet sprejme akt v skladu s skupnim stališčem in postopek je končan.**

3.

- Če je **EP predložil dopolnila k skupnemu stališču**,
- **Komisija** v enem mesecu znova preuči predlog in upošteva predlagane spremembe.
- Hkrati s svojim ponovno preučenim predlogom pošlje Svetu spremembe, ki jih je predlagal EP in izrazi o njih svoje mnenje.

4. Druga obravnava v Svetu (omejena na tri mesece z možnostjo podaljšanja za en mesec)

- - Svet lahko sprejme ali dopolni spremenjeni predlog Komisije ali pa ne sprejme nobene odločitve.
- - Če s kvalificirano večino sprejme dopolnjeni predlog Komisije, je **akt sprejet in postopek končan**.
- - Če **s soglasjem spremeni dopolnjeni predlog Komisije, je akt sprejet in postopek končan**.
- - Če odločitve ne sprejme, akt ni sprejet in postopek je končan.

Posvetovanje

- Komisija predloži svoj predlog Svetu in EP.
- - Svet sprejme stališče in ga posreduje EP.
- - Evropski parlament lahko odobri stališče Sveta ali ne sprejme odločitve oziroma predlaga dopolnila k stališču Sveta.

1.

- - V primeru, da **odobri predlog stališča Sveta** oziroma **ne sprejme odločitve**, Svet sprejme akt v skladu s skupnim stališčem in postopek je končan .
- - Če Parlament predlaga dopolnila, jih Komisija najprej preuči in predloži Svetu dopolnjeni predlog.

2.

- - Svet lahko sprejme ali predlaga spremembe k dopolnilom EP.
- - Če Svet sprejme dopolnjeni predlog Komisije, je predlog akta sprejet .
- - V primeru, da Svet s soglasjem spremeni dopolnjeni predlog Komisije, je akt prav tako sprejet in postopek končan .

Privolitev – pravica do veta?

- - uvedel Enotni evropski akt, Maastrichtska pogodba pa ga je **razširila na področja, na katerih ni mogoče sprejemati odločitev s sodelovanjem, zahteva pa se sodelovanje EP.**
- Za postopek privolitve je značilno, da mora **Svet pred sprejetjem odločitve pridobiti soglasje EP.**
- Podoben je postopku posvetovanja, vendar pa EP predloga akta ne more spremeniti, lahko ga le sprejme ali zavrne.
- Postopek privolitve je tako nekakšna pravica Parlamenta **do veta.**

- - Komisija predloži predlog akta Svetu in EP.
- - Svet se pred sprejetjem akta uradno posvetuje z EP.
- - EP lahko sprejme ali zavrne stališča Sveta do predloga akta.
- - Če Parlament z **absolutno večino oddanih glasov sprejme stališče Sveta**, Svet akt **sprejme in postopek je končan.**
- - **A če Parlament stališče Sveta zavrne, akt ni sprejet in postopek je končan.**

Samostojno delovanje Komisije in Sveta EU

- Postopek brez udeležbe EP se glede na določila ustanovitvenih pogodb uporablja med drugim za:
- določitev skupne carinske tarife;
- sprejetje nujnih ukrepov glede pretoka kapitala v tretje države in iz njih;
- za začasne ukrepe, povezane z vzdrževanjem javnega reda in miru ter varovanjem notranje varnosti, sprejete za največ šest mesecev v izrednih razmerah v eni ali več državah članicah zaradi nenadnega dotoka državljanov iz tretjih držav;
- ugotovitev, da državna pomoč ali pomoč iz državnih sredstev ni združljiva s skupnim trgov;
- izdajo direktiv, s katerimi bi odpravili izkrivljanje pogojev konkurence na skupnem trgu;
- oblikovanje osnutka širših smernic gospodarskih politik držav članic;
- odobritev finančne pomoči Skupnosti državi članici, kadar je v težavah ali ji zaradi naravnih nesreč ali izjemnih okoliščin, nad katerimi nima nikakršnega nadzora, resno grozijo hude težave;

- sprejetje tečajev zamenjave, po katerih se nepreklicno določi vrednost valut držav članic, in drugih ukrepov, ki so potrebni za hitro uvajanje enotne valute;
- sprejetje priporočila za države članice v okviru politike zaposlovanja;
- izvajanje pristojnosti Sveta v okviru skupne trgovinske politike;
- priporočila glede kulture, javnega zdravja, izobraževanja, poklicnega usposabljanja in mladine;
- imenovanje generalnega sekretarja / visokega predstavnika za Skupno zunanjo in varnostno politiko;
- sprememba števila članov Komisije ter sodnikov in pravobranilcev Sodišča ES;
- sprejetje poslovnik Sodišča Evropskih skupnosti;
- sprejetje ureditve glede jezikov v institucijah Skupnosti;
- sklep o mirovanju nekaterih pravic, ki izhajajo iz uporabe te pogodbe za zadevno državo članico, ki je huje in vztrajno kršila načela EU.
